

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra Statistiky

Teze bakalářské práce

**Nákladová analýza Ministerstva spravedlnosti a její
trendy vývoje**

Kryštof Salát

© 2021 ČZU v Praze

Cíl práce a metodika

1 Cíl práce a metodika

1.1 Cíl

Cílem této práce je finanční analýza zaměřená na všechny resorty MSp, s následným doporučením redukci nákladu. Mezi dílčí cíle práce patří statistické výpočty za účelem určení vývoje příjmu a výdajů, dále byly určeny rozdíly na základě diferencí 1. a 2. řádu, zjištění tempa růstu a na základě koeficientu determinace byla určena závislost mezi skutečnými a schválenými příjmy či výdaji.

1.2 Metodika

Tato bakalářská práce se skládá z teoretických východisek, vlastní práce a výsledků. Teoretická východiska představují teoretický náhled do zkoumané problematiky. V teoretické části byla sepsána rešerše na základě odborné literatury, zákonů a internetových zdrojů. Vysvětleny budou pojmy týkající se neziskových organizací, veřejných statků, veřejných zakázek, nákladů, nákladové funkce, organizačních složek států a příjmů a výdajů státního rozpočtu

V praktické části bude popsána struktura MSp, finanční zdroje a budou vysvětleny závěrečné účty. Aby bylo možno dojít k samotnému cíli práce, obsahuje teoretická část výpočty pro lineární regresi, která přináší odpověď pro skutečné výdaje v dalších letech s využitím fiktivních údajů, tedy údajů ze schválených státních rozpočtů. Vzorec Koeficientu determinace ($r_{xy} = r_{yx} = \frac{cov_{xy}}{sx \cdot sy}$) a jednoduché lineární regrese ($y' = a + b \times x_i$) obsahuje deterministickou složku zahrnující dva regresivní koeficienty a náhodnou složku označovanou jako reziduální (chybový) člen. Deterministická složka má tvar přímky v grafu. Reziduální část udává rozdíl mezi skutečnými výdaji a výdaji schválenými státního rozpočtu.

Dále je použita časová analýza MSp za období 2004–2019, která vyhodnocuje zjištěný stav zkoumaných oblastí. Aby bylo možné dojít ke konečnému verdiktu, bylo nutno přistoupit k určení cesty, kterou je možné dospět ke konkrétním výsledkům.

Výsledky a doporučení

Pro nalezení optimálních možností na redukci nákladů, byla bakalářská práce podrobena finanční analýze celkových nákladů a příjmů za sledované období 2004–2019. U nákladových položek, které byly vytipované s předpokladem redukce, byl proveden hlubší rozbor za období 2010–2019. V bakalářské práci bylo pracováno s časovým obdobím, ve kterém nenastal žádný výjimečný stav (např. současná pandemie covid-19). Jelikož nebyly finanční následky pandemie covid-19 vyčísleny, práce nebude tento jev zahrnovat.

Podkladem pro výpočty bylo zvoleno delší časové období, ze kterého je možno vypočítat a graficky znázornit prognózu, která v roce 2020 klesne (u výdajů na 27 755,86 mil. Kč a u příjmů na 3 688,44 mil. Kč). Výpočty jsou výhledem do budoucna, které ovšem nemusejí být naplněny. Součástí prognózy byla určena spodní a horní hranice spolehlivosti, která udává interval, ve kterém je předpokládáno, kde se budoucí výdaje, či příjmy pohybovat. U výdajů se interval pohybuje v rozsahu od 24 349,39 do 31 162,33 mil. Kč. Příjmy se dle výpočtu mohou pohybovat v rozsahu od 3 009,38 do 4 367,487 mil. Kč. V nadcházejících letech 2021 a 2022 bude mít prognóza rostoucí tendenci, kdy se bude stále držet lineárního trendu (v roce 2022 bude na výdaje poskytnuto 28 957,38 mil Kč, na příjmy 3 901,21 mil. Kč). Průměrné tempo růstu za období 2004–2019 dosáhlo u výdajů hodnoty 3,39 %, u příjmů 4,83 %. Největším meziročním tempem růstu byl u příjmů rok 2009 a u výdajů 2015. V 1. diferenci časové řady můžeme vidět střídavou tendenci, kdy největší pokles byl zaznamenán u výdajů v roce 2010 a 2011, kdy resort zasáhl dopad ekonomické krize z roku 2008.

Výsledky, které se vztahují k vynaloženým výdajům na ICT vypovídají o tom, že skutečné výdaje jsou závislé na výdajích státního rozpočtu ze 17,68 %. Podle koeficientu determinace lze konstatovat, že se jedná o slabou závislost. Ve sledovaném období 2004 až 2019 došlo mnohokrát k navýšení schválených výdajů. Pomocí rezidua byly zjištěny rozdíly mezi skutečnými a schválenými hodnotami výdajů. Tyto odchylky byly nejvyšší v letech 2016

a 2018. V roce 2016 musely být výdaje navýšeny o 69 349 tis. Kč, neboť bylo nezbytné provést obměnu IT techniky ve vězeňských službách. Do IS byly také zapracovány nové legislativní úpravy, které byly finančně náročné. V roce 2018 byly výdaje navýšeny o 5 559,3 tis. Kč z důvodu pořízení nového hardware.

Výsledky, které byly vypočítané z položky „finanční prostředky na mzdy“ nelze redukovat, neboť zde existuje silná závislost (dle výpočtů) na státní rozpočet. Závislost skutečných a schválených výdajů státního rozpočtu odpovídá hodnotě 98,62 %. Výpočty vychází ze stabilního období, proto koeficient determinace odpovídá hodnotě 0,9862. Rezidua u položky finanční prostředky na mzdy vykazují nízkých hodnot. Skutečné a schválené výdaje státním rozpočtem jsou téměř totožné. Pokud rezidua uvádí nepatrné odchylky, jsou způsobeny legislativními úpravami platů státních zaměstnanců nebo navrácením odebraných platových tříd. U finančních prostředků je určité svázání v souvislosti se zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě v podobě vydávané systemizace, tedy přesně definovanými počty pracovních a služebních míst.

Informační a komunikační technologie v resortu jsou finančně náročná. Dle prognózy bude náročnost stále stoupat, neboť v dnešní době je upřednostňovaná myšlenka „elektronizace justice“. Zde byla spatřena možnost snížení výdajů. Výpočetní technika MSp svým výčtem úkolů a úkonů dává možnost spolupráce s vícero dodavateli, kteří mohou být svými službami i cenami výhodnější nežli dlouholetí stávající dodavatelé.

Výsledky, které byly vypočítané z položky „náklady na výpočetní techniku“ jsou předpokladem k možné redukci. Přestože jsou finance závislé na státním rozpočtu, stojí za úvahu přistoupit k navrhovaným úkonům pro jejich redukci. Mezi navrhovanou změnu patří obměna dodavatelů, kteří účtují resortu MSp enormně vysoké ceny. Dalším návrhem by byla možnost snížení nákladů na platy zaměstnanců. Předpoklad je však v rozporu s výsledky výpočtů, které indikují silnou závislost mezi skutečnými a státním rozpočtem schválenými výdaji na platy a není možné jejich snížení. Z důvodu elektronizace veřejné správy je potřeba počítat s nutností vyšší odborné znalosti s výpočetní technikou u zaměstnanců. Takto odborně vzdělaní jedinci budou mít vyšší nároky na finanční odměny. Do budoucna lze ale předpokládat s nižším počtem zaměstnanců, neboť některé kroky a postupy budou nahrazeny elektronizací.

Závěr

V teoretické části byly pomocí rešerše vysvětleny pojmy týkající se neziskových organizací, jejich znaků, veřejných statků a zakázek, nákladů a nákladových funkcí, příjmů a výdajů státního rozpočtu. V praktické části byly použity statistické metody za účelem zjištění, zda existuje závislost hospodaření MSp na státním rozpočtu. Pokud byl zaznamenán vzájemný vztah, zkoumala se i síla závislosti. Za pomoci rezidua byly určeny velikosti rozdílů mezi předpovídanou a pozorovanou hodnotou.

Cílem bakalářské práce bylo identifikovat celkové příjmy a výdaje ze zveřejněných závěrečných účtů resortu MSp. Vytvořit prognózy vývoje finančních nákladů a navrhnout opatření k možné redukci u vybraných položek. Pro získání kvalitní prognózy, bylo zvoleno časové období 2004–2019. Výsledkem bylo zjištění, že příjmy a výdaje ve sledovaném období lineárně stouply. Dále byly identifikovány výdajové položky, které byly následně předmětem detailnějšího rozboru.

Doporučené opatření redukce nákladů bylo navrženo tak, aby neohrozilo chod resortu MSp. Bylo nutné brát v potaz, že pod MSp spadají soudy, státní zastupitelství, Rejstřík trestů, Institut pro kriminologii a sociální prevenci v Praze, Justiční akademie, Probační a mediační služby a vězeňské služby. Pro podrobnou analýzu nákladů byly vybrány položky: výpočetní technika a náklady na mzdy zaměstnanců.

Náklady na výpočetní techniku za sledované období 2010–2019 vzrostlo (od roku 2015 do roku 2019 o 185 392 mil. Kč). Důvodem růstu bylo zavedení elektronizace, na kterou je v současnosti kladena vysoká náročnost (na zabezpečení informačních a komunikačních technologií). Dalším důvodem navýšení byl nákup serverů, síťových tiskáren, obměna ICT, nákup licenčních práv, udržování programového vybavení, aktualizace operačních, databázových a podpůrných systémů. K navýšení financí na IT techniku došlo v letech 2016 o 69 349 tis., 2017 o 7,65 tis., 2018 o 5 559,3 tis. a v roce 2019 o 1 766,68 tis. Vždy se jednalo o finance na dlouhodobé projekty, které se v grafickém vyjádření projeví jako rezidua od skutečných nákladů. Ze zjištěné analýzy nákladů na výpočetní techniku vyplývá, že je možné nalézt úspory v podobě vhodně zvoleného dodavatele.

Náklady na mzdové prostředky za sledované období také stouply (od roku 2010 do roku 2019 o 6 332 803 mil. Kč).

V bakalářské práci byla doporučena redukce pouze u položky výdajů na výpočetní techniku, která spočívala ve výběru levnějšího a vhodnějšího dodavatele. U nového dodavatele se

předpokládá, že jeho ceny za služby budou nižší. Díky tomu by nemuselo docházet k navyšování výdajových položek v průběhu kalendářního roku.

Nejpodstatnější zdroje

1. PEKOVÁ, J.: *Veřejné finance, úvod do problematiky*, Praha: ASPI, 2011. 580 s. ISBN 978-80-7357-698-1
2. POHANKA, Miroslav. *Základy statistiky laboratorních experimentů*. *Vojenské zdravotnické listy*, 2010, č. 2: s. 60.
3. POREMSKÁ Michaela: *Veřejné zakázky stručně a prakticky*, Praha, 2017, 328 s. ISBN 978-80-7552-697-7
4. REKTOŘÍK, J, a kol.: *Organizace neziskového sektoru*, Praha EKOPRES, 2010, 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5
5. SYNEK, Miloslav. *Podniková ekonomika*. 4. vydání. Praha: C.H.BECK, 2006, 476 s. ISBN 80-7179-892-4.
6. SYNEK, Miloslav, *Manažerská ekonomika*. 5. vydání Praha: Grada, 2011. 471 s. Expert. ISBN 978-80-247-3494-1
7. Ministerstvo spravedlnosti České republiky, : Justice katalog životních situací (online). [cit.2021.03.10], dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/statni-zaverecny-ucet>